

Co-funded by
the European Union

WAT IS JOUW ROMEINSE RIJK?

PARTNER: Skill UP

LAND: Italië

Inhoudsopgave

<i>1. Inleiding</i>	2
<i>2. Uitvoering van de activiteiten</i>	4
<i>2.1 Doelstellingen van de activiteit</i>	4
<i>2.2 Beschrijving en methodologie van de activiteit</i>	4
<i>2.3 Hulpmiddelen en bronnen</i>	5
<i>2.4 Voorgestelde integraties</i>	6
<i>3. Debriefing en feedback</i>	7

1. Introductie

De activiteit "**Wat is uw Romeinse Rijk?**" is een informele trainingspraktijk die is ontworpen om een reflectie op de kernwaarden van de EU te verkennen, waarbij het Romeinse Rijk wordt gebruikt als metafoor, een symbolische toegangspoort: tijdens het Romeinse Rijk was heel Europa voor het eerst verenigd. Praten over waarden en principes tijdens het **Romeinse Rijk**, met historische monumenten als uitgangspunten, zal leiden tot discussies over hedendaagse waarden en hoe deze in onze tijd te bevorderen. De praktijk verbindt cultureel erfgoed met persoonlijke en collectieve reflectie op waarden als vrede, recht, duurzaamheid en actief burgerschap.

Waarom het Romeinse Rijk?

Het Romeinse Rijk heeft een **blijvende erfenis achtergelaten** die het moderne Europa op diepgaande manieren blijft vormen. Van rechtssystemen tot architectuur, stedenbouw, talen en culturele waarden, veel elementen van onze hedendaagse samenlevingen vinden hun oorsprong in de innovaties en idealen van het oude Rome.

Als een van de meest invloedrijke beschavingen in de geschiedenis heeft het Romeinse Rijk bijgedragen aan de ontwikkeling van gedeelde Europese principes zoals rechtvaardigheid, burgerparticipatie, vrede en infrastructuur voor collectief welzijn. Het idee van een verenigde en onderling verbonden samenleving die grenzen overschrijdt, weerklinkt sterk in de huidige Europese Unie en haar fundamentele waarden.

Door middel van deze activiteit worden leerlingen aangemoedigd om na te **denken** over hoe de **erfenis van het oude Rome** nog steeds resoneert in **de Europese waarden van vandaag**, zoals **vrede, rechtvaardigheid, duurzaamheid, solidariteit** en **burgerschap**. Door iconische Romeinse monumenten te koppelen aan hedendaagse waarden, verbinden de deelnemers op creatieve wijze **het verleden met het heden** en stellen ze zich voor hoe zij, als actieve burgers, kunnen bijdragen aan het vormgeven van de toekomst van Europa.

Deze praktijk **sluit aan bij de doelstellingen** van het ONE Culture-project **door een dieper gevoel van verbondenheid met zowel lokale als Europese gemeenschappen te bevorderen**. Het bevordert cultureel bewustzijn, burgerparticipatie en inclusiviteit en stelt deelnemers in staat om Europese waarden op een concrete en persoonlijke manier te begrijpen en zich ertoe te verhouden. Het gebruik van cultureel erfgoed als leermiddel helpt **het intergenerationeel leren** en kritisch denken, **essentiële pijlers van inclusief volwassenenonderwijs**, te versterken.

Deze praktijk kan worden aangepast aan verschillende contexten: als het wordt toegepast in **Rome** of **steden met een Romeins erfgoed**, kan het de vorm aannemen van een **begeleide culturele wandeling**. In andere omgevingen kan het worden gegeven in een **klaslokaal** of **informele ruimte** met behulp van **afbeeldingen, kaarten en multimedia-inhoud**.

- Doel

De belangrijkste doelgroep bestaat uit lerende volwassenen met verschillende achtergronden, waaronder migranten, vrouwen en mensen die het risico lopen uitgesloten te worden. De methodologie is geschikt voor zowel formele als niet-formele onderwijsomgevingen, waaronder gemeenschapscentra, scholen voor volwassenen of interculturele workshops.

- Duur

De activiteit kan in ongeveer **2 tot 3 uur worden voltooid**, afhankelijk van de **instelling** en de **groeps grootte**. Het kan ook worden uitgebreid als onderdeel van een **thematische week** of **serie** over Europese identiteit en waarden.

2. Aard van de werkzaamheden

2.1 Doelstellingen van de activiteit

Deze trainingspraktijk heeft tot doel:

- Moedig leerlingen aan om na te denken over de **gemeenschappelijke Europese wortels** in het **Romeinse erfgoed**.
- Verbind iconische Romeinse monumenten met kernwaarden van de EU, zoals vrede, rechtvaardigheid, solidariteit, duurzaamheid en vrijheid.
- Inspireer deelnemers om op creatieve wijze uit te drukken hoe zij deze waarden vandaag de dag zouden handhaven en promoten.
- Versterk het gevoel van lerenden dat ze deel uitmaken van zowel hun lokale als Europese gemeenschap.
- Stimuleer kritisch denken en maatschappelijke betrokkenheid door een verkenning van cultureel erfgoed.

2.2 Beschrijving en methodologie van de activiteit

De activiteit begint met een korte inleiding over de erfenis van het Romeinse Rijk en de invloed ervan op de moderne Europese samenlevingen. Vervolgens presenteert de trainer een reeks monumenten uit de Romeinse tijd, zoals het **Colosseum**, **Ara Pacis**, **de Via Appia** en het **Romeinse Forum**, elk gekoppeld aan een specifieke EU-waarde. Bijvoorbeeld:

- **Colosseum** → Justitie en burgerschap
- **Ara Pacis** → vrede
- **Aquaducten of baden** → Openbaar Welzijn en Solidariteit
- **Via Appia** → Vrij verkeer
- **Romeinse fora** → Democratie
- **Villae Rusticae** → ecologische duurzaamheid

Deelnemers worden uitgenodigd om na te denken over de historische betekenis van elk monument en de bijbehorende waarde. Bij elk monument stelt de trainer een vraag om persoonlijk en collectief engagement aan te wakkeren. Voorbeeld:

- "Als u vrede in Europa zou kunnen brengen, wat zou u dan doen?"
- "Als je vandaag de macht had om gerechtigheid vorm te geven, wat zou dan je eerste stap zijn?"
- "Wat betekent duurzaamheid voor jou in je dagelijks leven?"

Afhankelijk van de instelling kan de activiteit in twee formaten worden geïmplementeerd:

- **Stedelijke/erfgoedomgevingen (bijv. in steden als Rome):** leerlingen nemen deel aan een **begeleide educatieve wandeling** langs geselecteerde monumenten, waarbij ze notities, foto's of video's maken als onderdeel van hun reflectieproces.
- **Klaslokaal of gemeenschapsomgeving:** leerlingen werken met **gedrukte of digitale afbeeldingen**, korte documentaireclips en toegankelijke VR/AR-tools om monumenten virtueel te verkennen.

Leerlingen creëren vervolgens hun **eigen Romeinse rijk van waarden** door 3-5 monumenten te selecteren en hun persoonlijke antwoorden op de op waarden gebaseerde vragen op te schrijven of te tekenen. Deze antwoorden kunnen worden omgezet in een persoonlijke of groepsposter, een digitale collage of een gedeelde groepspresentatie.

Methodologie:

De activiteit maakt gebruik van **ervaringsleren, verhalen vertellen, metaforen en reflectieve vragen** stellen om een persoonlijke en op waarden gebaseerde benadering van het Europese erfgoed te bevorderen. Het bevordert **creatieve expressie, burgerlijke verbeelding en inclusieve discussie**, en moedigt leerlingen aan om persoonlijke identiteit te verbinden met gedeelde Europese waarden.

Het gebruik van metaforen in het onderwijs is gebaseerd op gevestigde cognitieve en pedagogische kaders. Als metacognitief hulpmiddel ondersteunt metafoor leerlingen bij het reflecteren op hun eigen denken door abstracte concepten te verbinden met bekende beelden. Metaforen dienen ook als cognitieve structuren, die vorm geven aan hoe we de wereld begrijpen (Lakoff en Johnson 1980). Door waarden als rechtvaardigheid of vrijheid te kaderen door middel van metaforen (bijv. 'wegen', 'pijlers' of 'fundamenten') ontstaan toegankelijke mentale modellen die betrokkenheid en kritische reflectie bevorderen.

In het volwassenenonderwijs sluit de metafoor aan bij de transformatieve leertheorie (Mezirow, 1991), waar symbolische verhalen leerlingen helpen overtuigingen opnieuw te beoordelen en nieuwe perspectieven aan te nemen. Dit maakt metaforen bijzonder effectief bij het verkennen van complexe kwesties zoals Europese waarden en burgeridentiteit.

2.3 Hulpmiddelen en bronnen

De benodigde hulpmiddelen zijn afhankelijk van of de activiteit buiten (bijv. stedelijke omgeving) of binnenshuis (bijv. klaslokaal of gemeenschappelijke ruimte) wordt uitgevoerd. Voorgestelde materialen zijn onder meer:

- **Smartphones of digitale camera's:** voor het maken van foto's of video's tijdens de verkenning of virtuele tour.
- **Gedrukte of digitale afbeeldingen van monumenten:** voor binnenomgevingen waar directe bezoeken niet mogelijk zijn.
- **Basisbenodigheden voor kunst** (papier, stiften, lijm, schaar): voor leerlingen om visuele kaarten, posters of collages te maken die hun persoonlijke 'Romeinse rijk van waarden' vertegenwoordigen.
- **Toegang tot digitale platforms** (bijv. Padlet, Canva, PowerPoint): voor leerlingen die liever digitale uitvoer maken, zoals diavoorstellingen, infographics of korte video's.
- **Begeleide hand-outs of werkbladen:** ter ondersteuning van waardereflectie en het geven van begeleidende vragen.

2.4 Voorgestelde integraties

Deze activiteit vormt een directe aanvulling op de **modules van de toolkit voor opleiders** die gericht zijn op **Europees cultureel erfgoed, EU-waarden en ecologische en sociale duurzaamheid**. Het transformeert theoretisch leren in ervaringsgerichte reflectie en creatieve expressie.

De praktijk kan worden gecombineerd met klassikale modules om op waarden gebaseerd leren te versterken met visuele, historische en emotionele betrokkenheid. Bijvoorbeeld:

- Na een module over **EU-waarden** kan deze activiteit leerlingen helpen te ontdekken hoe deze abstracte concepten geworteld zijn in hun gedeelde culturele erfgoed.
- Het kan ook worden geïntegreerd met andere informele praktijken, zoals **fotografische verhalen vertellen of op kunst gebaseerde interpretatie van culturele waarden**, waardoor leerlingen worden aangemoedigd om hun begrip van de Europese identiteit te visualiseren en te personaliseren.

Als het vroeg in een leerproces wordt gebruikt, kan het dienen als basis voor latere creatieve of gezamenlijke activiteiten. Als het aan het einde wordt gebruikt, werkt het als een reflectieve afsluiting die de belangrijkste boodschappen versterkt en het gevoel van de lerende versterkt dat hij tot de Europese geschiedenis en waarden behoort.

3. Debriefing en feedback

Aan het einde van de activiteit faciliteert de trainer een debriefingsessie om de leerlingen te begeleiden bij het nadenken over de monumenten en waarden die ze hebben verkend en hoe deze verband houden met hun persoonlijke en culturele identiteit. De nadruk ligt op het bevorderen van een gevoel van verbondenheid, kritisch denken en creatieve betrokkenheid bij de EU-waarden.

De debriefing kan worden uitgevoerd als een open gesprek, een kring voor het delen van groepen, of met behulp van visuele hulpmiddelen zoals plakbriefjes, posters of digitale borden (bijv. Padlet, Mentimeter) waar leerlingen hun antwoorden schrijven of tekenen.

Voorgestelde debriefingvragen:

- Welk monument of welke waarde resoneerde het meest met jou, en waarom?
- Hoe ziet u de erfenis van het Romeinse Rijk in uw land of stad vandaag?
- Als je een van de waarden die we hebben besproken (bijv. Vrede, Solidariteit, Duurzaamheid) zou kunnen belichamen, hoe zou je het dan in je dagelijks leven in de praktijk brengen?
- Heeft deze activiteit je kijk op wat het betekent om Europeaan te zijn veranderd?
- Waar heb je het meest van genoten tijdens de ervaring? Wat zou je verbeteren?

Evaluatie van de trainer:

Trainers moeten het succes van de activiteit beoordelen door de betrokkenheid van de leerling, het participatieniveau en de diepte van de reflectie tijdens de debriefing te observeren. Eenvoudige feedbacktools (korte vragenlijsten, smiley's, snelle interviews) kunnen ook worden gebruikt om indrukken te verzamelen over:

- Duidelijkheid en relevantie van de activiteit;
- Emotionele verbondenheid met de waarden;
- Inclusiviteit en toegankelijkheid;
- Suggesties voor verbetering.

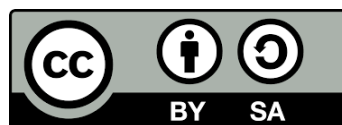
DISCLAIMER

Gefinancierd door de Europese Unie. De geuite standpunten en meningen zijn echter alleen die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van de Europese Unie of het Europees Uitvoerend Agentschap onderwijs en cultuur (EACEA). Noch de Europese Unie, noch het EACEA kan hiervoor verantwoordelijk worden gesteld.

Authors

© 2025 - ENCRE - Europees netwerk van vertegenwoordigers en ondernemers van strips (BE), Skill Up srl (IT), Cap Ulysse (FR), Museumsverein Klostertal (AT), Complexul Muzeal National Moldova Iasi (RO), Quiosq (NE).

Deze publicatie kwam tot stand met de financiële steun van de Europese Commissie in het kader van het Erasmus + Project "ONE Culture - Overcoming Nationalism and Euroscepticism through Culture", N. 2024-1-BE01-KA220-ADU-000243645.

Attributie, aandeel in dezelfde staat

(CC BY-SA) : U bent vrij om het materiaal te delen - te kopiëren en opnieuw te distribueren in elk medium of formaat en aan te passen - te remixen, te transformeren en voort te bouwen op het materiaal voor elk doel, zelfs commercieel. De licentiegever kan deze vrijheden niet intrekken zolang u zich houdt aan de licentievoorwaarden onder de volgende voorwaarden:

Naamsvermelding – u moet de juiste naamsvermelding geven, een link naar de licentie verstrekken en aangeven of er wijzigingen zijn aangebracht. U mag dit op elke redelijke manier doen, maar niet op een manier die suggereert dat de licentiegever u of uw gebruik van **GelijkDelen** goedkeurt - Als u het materiaal remixt, transformeert of erop voortbouwt, moet u uw bijdrage verspreiden onder dezelfde licentie als het origineel.

Geen aanvullende beperkingen – u mag geen juridische voorwaarden toepassen.

Co-funded by
the European Union

***Nationalisme en euroscepsis overwinnen
door middel van cultuur***